

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5230-17

meddelad i Stockholm den 2 maj 2018

KLAGANDE

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 juli 2017 i mål nr 6258-16

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Den som är arbetslös har rätt till inkomstrelaterad dagpenning från den arbetslöshetskassa som han eller hon är medlem i, förutsatt att vederbörande under en ramtid av tolv månader före arbetslöshetens inträde har förvärvsarbetat i viss minsta utsträckning. Dagpenningen bestäms utifrån sökandens dagsförtjänst och

Dok.Id 191082

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

normalarbetstid och lämnas med ett belopp som motsvarar en viss procentsats av dagsförtjänsten, dock högst med ett belopp som regeringen bestämmer. Med dagsförtjänst avses en viss kvotdel av den vecko- eller månadsinkomst som sökanden har haft under ramtiden och med normalarbetstid avses den genomsnittliga arbetstiden under denna period.

Avgångsvederlag jämställs med förvärvsarbete och beaktas därför när det bestäms vid vilken tidpunkt en sökande ska anses som arbetslös och därmed kan ha rätt till arbetslöshetsersättning. Avgångsvederlag som den sökande har haft under ramtiden ligger därmed även till grund för bestämmande av om arbetsvillkoret är uppfyllt och för beräkningen av normalarbetstid och dagsförtjänst.

AA hade en heltidsanställning som upphörde den 1 november 2013 och hon fick ett avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner. Fram till den 14 juni 2014 hade hon även en deltidsanställning omfattande 20 procent av heltid.

AA ansökte hos Akademikernas erkända arbetslöshetskassa om arbetslöshetsersättning från och med den 1 november 2014 och beviljades detta. Kassen fastställde hennes ramtid till 1 november 2013–31 oktober 2014. Dagsförtjänsten beräknades endast utifrån avgångsvederlaget, dvs. utan att beakta inkomsten från deltidsanställningen. Beslutet grundades på en föreskrift från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, enligt vilken tid med avgångsvederlag inte kan slås samman med tid med ett annat arbete när arbetsvillkoret ska bestämmas och normalarbetstiden och dagsförtjänsten beräknas.

AA överklagade beslutet och yrkade att även inkomsten från hennes deltidsanställning skulle beaktas vid beräkningen av hennes dagsförtjänst. Förvaltningsrätten gjorde samma bedömning som kassen och avslog överklagandet.

Kammarrätten fann att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen saknar rätt att meddela föreskrifter som begränsar inkomstunderlaget till endast inkomst från avgångsvederlag vid beräkning av dagsförtjänsten. Kammarrätten upphävde

därför underinstansernas avgöranden och visade målet åter till kassan för ny beräkning av AAs dagsförtjänst.

YRKANDEN M.M.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och förvaltningsrättens domslut fastställas. Inspektionen anför bl.a. följande. Den aktuella bestämmelsen – som är intagen i 2 kap. 13 § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2014:5) om arbetslöshetsförsäkring och som ersatts av IAFFS 2016:3 med samma lydelse – är gällande. Enligt den får en sökande som samtidigt med avgångsvederlag haft arbete välja om arbetsvillkoret ska bestämmas utifrån arbetet eller avgångsvederlaget. I konsekvens med att arbetsvillkoret bestäms utifrån avgångsvederlaget ska inkomstunderlaget enbart utgöras av avgångsvederlaget vid beräkningen av dagsförtjänsten.

AA anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Som tid med förvärvsarbete anses, enligt 13 § första stycket 3 lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, även tid då den sökande på grund av anställningens upphörande får avgångsvederlag. I andra stycket anges att tid med avgångsvederlag beräknas med utgångspunkt i avgångsvederlagets storlek i förhållande till den sökandes genomsnittliga inkomst per månad i anställningen under en viss period. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om beräkningen. Genom 27 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring har Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om bl.a. beräkningen av tid med avgångsvederlag.

Enligt 25 § andra stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring bestäms den inkomstrelaterade dagpenningen utifrån sökandens dagsförtjänst och normalarbetstid. Sådan dagpenning lämnas enligt 26 § samma lag med ett belopp som motsvarar en viss procentsats av sökandens dagsförtjänst. I 4 § förordningen om arbetslöshetsförsäkring har regeringen meddelat föreskrifter om dagpenningens högsta belopp.

Med dagsförtjänst avses enligt 25 a § första stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst, som sökanden haft under ramtiden. Enligt tredje stycket får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har i 4 b § förordningen om arbetslöshetsförsäkring bemyndigats att meddela sådana föreskrifter.

Genom 31 § förordningen om arbetslöshetsförsäkring bemyndigas Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen att meddela verkställighetsföreskrifter till lagen och förordningen.

Finner en domstol att en föreskrift står i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får föreskriften enligt 11 kap. 14 § regeringsformen inte tillämpas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

I det avseende som nu är aktuellt har Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen genom förordningen om arbetslöshetsförsäkring bemyndigats att meddela föreskrifter om beräkning av tid med avgångsvederlag vid prövning av arbetsvillkoret (27 §) och omräkning av dagsförtjänst (4 b §). Vidare får inspektionen meddela verkställighetsföreskrifter (31 §).

Mål nr
5230-17

Av 25 a § första stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring följer att samtliga arbetsinkomster som sökanden har fått under ramtiden ska medräknas i underlaget för beräkning av dagsförtjänsten (HFD 2017 ref. 47).

Bestämmelsen i 2 kap. 13 § första stycket IAFFS 2014:5 om att tid med avgångsvederlag inte kan slås samman med tid med ett annat arbete när dagsförtjänsten ska beräknas, innebär en inskränkning av vad som följer av 25 a § första stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring. En sådan föreskrift har inte stöd i bemyndigandena i 27 och 4 b §§ förordningen om arbetslöshetsförsäkring. Då bestämmelsen tillför regleringen något nytt är den inte heller en verkställighetsföreskrift. Bestämmelsen står alltså i strid med överordnad författning och det följer då av 11 kap. 14 § regeringsformen att den inte får tillämpas.

De inkomster som AA under ramtiden har haft från sin deltidsanställning ska, som kammarrätten funnit, ingå i underlaget för beräkning av hennes dagsförtjänst. Överklagandet ska således avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Mahmut Baran, Mari Andersson, Leif Gäverth och Ulrik von Essen.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sara Asplund.

DOM

Mål nr
5230-17

Förvaltningsrätten i Malmö dom den 10 oktober 2016 i mål nr 5538-16
Akademikernas erkända arbetslöshetskassas beslut den 1 december 2014